



PYHÄJOKI



HOIVA 2025

Työryhmän ideointivaiheen tavoiteraportti 8.11.2022



Sisällys

Alkusanat suunnittelijalle	2
1 Lähtökohdat.....	3
1.1 Perustavoitteet	3
1.2 Olosuhteet	3
1.3 Rakennusten koko	3
2 Tavoitteet ulkotiloille.....	3
2.1 Ulkotilat ja piha.....	3
2.2 Asemapiirros.....	4
3 Arkkitehtuuri.....	4
3.1 Yleiset tavoitteet	4
3.2 Kutsuvat ja tunnistettavat sisäänkäynnit	4
4 Kestävyyttä ja käyttökelpoisuutta koskevat tavoitteet	4
4.1 Kosteustekninen turvallisuus.....	4
4.2 Turvalliset ja kestävät materiaalivalinnat.....	4
4.3 Rakennuksen huollettavuus	4
4.4 Rakennuksen terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys	4
4.5 Kestävä kehitys: kierrätettävyys ja energiatehokkuus	5
5 Tavoitteet ikääntyneiden asuinrakennuksille.....	5
5.1 Yleistavoite	5
5.2 Muuntojoustavuus ja monikäyttöisyys.....	5
5.3 Tehokkuus.....	5
5.4 Tilakohtaisia vaatimuksia.....	6
5.4.1 Aula	6
5.4.2 Keittiö	6
5.4.3 Sauna	6
6 Tavoitteet kehitysvammaisten asuinrakennuksille	6
6.1 Yleistavoite	6
6.2 Muuntojoustavuus ja monikäyttöisyys.....	6
6.3 Tehokkuus.....	6
6.4 Yhteistilat.....	6



Alkusanat suunnittelijalle

Hoiva 2025 -hankkeella pyritään vastaamaan ikäihmisten ja kehitysvammaisten toimintakykyä tukevaan asumisratkaisujen kysyntään. Erityisesti ikäihmisten kohdalla tarve tulee entisestään kasvamaan lähivuosina. Pyhäjoen uudet ikäihmisten ja kehitysvammaisten asunnot tulevat olemaankin paljon vartijoina ja toimimaan myös sivistyksen mittareina siinä, kuinka heikoimmista huolehditaan. Pyhäjoen kunta haluaa turvata hyvän elämän niin sen alussa kuin lopussakin. Hyvään vanhuuteen kuuluvat myös tutut maisemat ja läheisten ja ystävien verkosto.

Uudet ikäihmisten ja kehitysvammaisten asunnot rakennetaan keskustan palveluiden äärelle. Uusista asuintaloista löytyy kotien lisäksi myös palvelua, hoivaa ja seuraa. Ydinajatus on suunnitella rakennukset niin joustaviksi, että ne taipuvat myös tulevaisuudessa mahdollisesti muuttuviin tarpeisiin. Esimerkiksi ikäihmisten talolla on oltava kyky joustaa myös tehostetun palveluasumisen, välimuotoisen asumisen ja normaalin asumisen keskinäisten painotusten muuttuessa. Muuttuviin tarpeisiin voidaan vastata, kun tilat ovat mitoiltaan ja muodoiltaan yleispäteviä ja riittävän suuria.

Tarkoitus on myös luoda kannustavaa ja virikkeellistä ympäristöä. Uudisrakennukset antavat tilaisuuden osallistua erilaisiin aktiviteetteihin niin talon sisällä kuin ulkopuolellakin, mutta myös mahdollisuuden jättää osallistumatta: riittävän väljästi mitoitettu asunto luo viihtymisen edellytyksiä myös omissa oloissaan viihtyville. Ikäihmisten talossa tärkeä tavoite on mahdollistaa ikääntyneiden pariskuntien eläminen yhdessä loppuun asti. Tilavien asuntojen ja samassa rakennuksessa toimivan kotisairaanhoidon ansiosta on mahdollista olla puolison tukena ja seurana myös silloin, kun terveys ja toimintakyky heikkenevät. Asukkaiden tarpeisiin pystytään vastaamaan tällöin nopeasti ja kustannustehokkaasti.

Jo roomalaiset tiesivät, mistä rakentuu hyvä arkkitehtuuri ja Vitruviuksen opit ovat hyvä lähtökohta uusien rakennusten suunnittelulle vielä tänäkin päivänä: kauneus, kestävyys ja käyttökelpoisuus ovat edelleen tavoiteltavia ominaisuuksia. Hyvään ja esteettiseen rakennussuunnitteluun kuuluu myös rakennuksen istuttaminen luontevaksi osaksi ympäristöään. Hyvin suunniteltu rakennus on tiloiltaan toimiva ja käytännöllinen ja rakenteellisilta ratkaisuiltaan kestävä. Onnistuessaan arkkitehtuuri tuo lisäarvoa niin rakennukselle, ympäristölle kuin ihmisillekin. Se auttaa asukkaita viihtymään ja miellyttää ohikulkijankin silmää.

Koska tavoitteena on rakennusten pitkäikäisyys, halutaan niiden rakentamisessa käyttää turvallisia, kestäviä ja koeteltuja materiaaleja ja rakenteita. Rakenteet on pystyttävä tarkastamaan, huoltamaan ja korjaamaan helposti. Pitkäikäisyyden kannalta oleellisia asioita ovat kosteudenhallinta ja -kestävyys. Myös kestävä kehityksen huomioiminen suunnittelussa ja rakentamisessa on hankkeen oleellinen lähtökohta.

Rakennusten käyttökelpoisuuden kannalta oleellisia asioita ovat muunneltavuus ja joustavuus. Rakennukset tehdään täyttämään muuttuvat asumisen tarpeet. Viihtyisyys, toimivuus ja rakennuksen soveltuvuus aiotuun käyttötarkoitukseen myös jatkossa on tärkeää, samoin kuin terveellisyys ja taloudellisuus. Ikäihmisille ja kehitysvammaisille asuntoja suunniteltaessa esteettömyys ja turvallisuus ovat itsestään selviä tavoitteita. Rakennuskustannusten lisäksi myös rakennusten energiataloudellisuus on huomioitava. Asumisviihtyvyyden



ja asumisterveyden kannalta oleellista on myös liikalämmöltä suojautuminen. Siinä suunnittelun tärkeä lähtökohhta on passiivisten keinojen mahdollisimman runsas käyttö, jolloin koneellisten keinojen rooli onkin toissijainen. Tällaisia passiivisia keinoja ovat ilmansuuntien huomioiminen rakennuksen toimintojen sijoittelussa sekä liialta auringon lämpösäteilyltä suojautuminen mm. pitkillä räystäillä, katoksilla, parvekkeilla, säleiköillä, markiiseilla, verhoilla ja istutuksilla.

Tavoitteena on suunnitella ja rakentaa hyviä ja monenlaiset tarpeet täyttäviä kestäviä, innostavia, kodikkaita ja viihtyisiä asuinrakennuksia pihoineen: sellaisia taloja, jotka mahdollistavat niin asukkaiden kuin työntekijöidenkin tarpeista ja hyvinvoinnista huolehtimisen.

1 Lähtökohdat

1.1 Perustavoitteet

- ihminen keskiössä
- kauneus, kestävyys ja käyttökelpoisuus
- toimivuus, viihtyisyys, muunneltavuus, turvallisuus, sosiaalisuus
- paikallisuus, perinteisyys
- suunnittelun, rakentamisen ja elämisen laatu
- liikkumisen esteettömyys
- turvallinen liikenne ja luontevat yhteydet
- huomioidaan luonto osana liikkumista
- kulkuyhteyksien jatkuvuus ja luontevuus
- jättö- ja saattoliikenteen luontevuus ja turvallisuus
- huoltoliikenteen sujuvuus ja turvallisuus (mm. tavaraliikenne, taksit, ambulanssit, jätehuolto)

1.2 Olosuhteet

- sijainti meren tuntumassa: tuulisuuden ja viistosateiden huomioiminen
- vt8:n ja Vanhatien läheisyys

1.3 Rakennusten koko

- ikäihmisten talo, 60 asuntoa, asunnon min. koko 30 m²
- kehitysvammaisten talo: 10 asuntoa, asunnon min. koko 30 m²
- joukossa myös erikokoisia asuntoja → jakaminen tai yhdistäminen
- ARAn ohjeistus huomioitava:
[https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Oppaat/Erityisryhmien_asuntojen_suunnitteluopas\(62944\)](https://www.ara.fi/fi-FI/Tietopankki/Oppaat/Erityisryhmien_asuntojen_suunnitteluopas(62944))

2 Tavoitteet ulkotiloille

2.1 Ulkotilat ja piha

- luonteva yhteys talojen välille ja sote-asemalle
- sisä- ja ulkotilojen luonteva vuoropuhelu
- miellyttävät näkymät ulos
- luonnon ja viereisen kirkkopuiston huomioiminen ja luontevat yhteydet
- toiminnallisuuteen kannustava piha-alue
- kotieläinten pitomahdollisuus pihalla? (esim. kanat, muutama lammas jne..)
- esteetön kulku pihalle sekä aidattu piha-alue muistisairaiden vapaan ulkoilun turvaamiseksi
- aurinkoisia ja tuulelta, sateelta ja paahteelta suojattuja oleskelualueita: seinustat, katokset, seinäkkeet, istutukset, piharakennukset jne.



PYHÄJOKI

- piha-alueiden luonne ja päivänkierto: aamupiha/iltapiha
- pihan päällysteet ja istutukset, valaisimet- > turvallisuus ja ohjaavuus

2.2 Asemapiirros

- pelastustie, lumitilat, istutukset, huolto yms.
- pysäköinti: riittävä väljyys, erottelu istutuksin, näkymät ja näkyvyys, turvallisuus, luontevuus

3 Arkkitehtuuri

3.1 Yleiset tavoitteet

- ajattomuus, paikallisuus, aitous, tuttuus, kodikkuus
- selkeä perusmuoto, ilmettä kylmillä rakenteilla, esim. katokset, parvekkeet, varastot jne.
- ympäristöön sopeutuminen
- materiaalien vuoropuhelu, aukotukset jne.
- paikallinen rakennustapa ja puhdot: pelkistettyä monimuotoisuutta ja saman muotokielen toistoa eri mittakaavassa -> löytyykö perinteistä ammennettua uutta tulkintaa-> puhto?
- genius loci – paikan henki: paikka, jossa on hyvä olla -> miten saadaan syntymään?
- kutsuva ja kokoava, rakennuksella syli sisällä ja ulkona

3.2 Kutsuvat ja tunnistettavat sisäänkäynnit

- sisäänkäyntien yhteydessä katokset tai kuistit, joilla helposti tunnistettava ulkoasu
- kutsuva ja erottuva pääsisäänkäynti
- visuaalinen ja liikenteellinen yhteys Vanhatien yli: koivukuja, päätenäkymänä kirkko

4 Kestävyyttä ja käyttökelpoisuutta koskevat tavoitteet

4.1 Kosteustekninen turvallisuus

- yläpohjan tuulettavuus ja olosuhteiden tarkastettavuus
- riittävä korkeusasema ja pihan kallistukset, hulevesien ohjaus
- rakennusten selkeä perusmuoto
- räystäät osaksi arkkitehtuuria
- rakenteiden tuulettavuus

4.2 Turvalliset ja kestävät materiaalivalinnat

- ekologiset materiaalivalinnat
- vähäpäästöisyys, helppohoitoisuus, pitkäikäisyys
- helppo puhdistettavuus
- puun mahdollisimman runsas käyttö, siellä missä se on mahdollista
- hyvä kulutus- ja vauriokestävyys

4.3 Rakennuksen huollettavuus

- helppo tarkastettavuus: esim. kylmä ullakko
- ei rakenteellisesti monimutkaisia ratkaisuja -> rakenneratkaisujen yksinkertaisuus ja selkeys
- teknisten järjestelmien helppo käyttö ja valvottavuus -> hyvät automaatiojärjestelmät
- rakenteiden ja teknisten järjestelmien helppo huollettavuus, korjattavuus ja vaihdettavuus

4.4 Rakennuksen terveellisyys, turvallisuus ja viihtyisyys

- nykyaikainen lukitus- ja valvontajärjestelmä



PYHÄJOKI

- hyvä sisäilma
- akustinen toimivuus
- esteettömyys
- luonnonvalo
- liikalämpenemisen ehkäiseminen passiivisin keinoin (katokset, lipat, säleiköt, istutukset yms.)
- etäteknologiset / turvallisuusratkaisut tiedossa ja sovittuna ennen rakentamisen aloittamista

4.5 Kestävä kehitys: kierrätettävyys ja energiatehokkuus

- liitetään kaukolämpöön, varautuminen esim. aurinkokeräimiin (lapeiden suuntaus) ja maalämpöön
- energiatehokkuus/ekologisuus: passiivisen aurinkoenergian hyödyntäminen
- kestävän kehityksen huomioiminen toiminnassa, rakennuksissa ja materiaaleissa

5 Tavoitteet ikääntyneiden asuinrakennuksille

5.1 Yleistavoite

- 60 asuntoa, asunnon min. koko 30 m²
- selkeät, rauhalliset ja viihtyisät tilat, muunneltavuus ja kalustettavuus
- tilaa kokoontumisille (min. 80 henkeä) ja fysioterapialle
 - ruokasali / ryhmätila mahdollistaa talon asukkaiden ja kuntalaisten juhlien järjestämisen (esim. syntymäpäivät, sukujuhlat, muistotilaisuudet)
- ikääntyneiden käyttöön soveltuva kuntosali
- päivätoiminnan tilat / vaatimukset: 15-20 henkilöä/päivä, kuntosali lähellä, ”lepotila”, jonne mahtuu muutama sänky
- helppo valvottavuus
- akustiikka tarkkaan mietitty, ei hälyisiä tiloja
- luonnon valo, hyvä valaistus, rauhallinen väritys
- mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen
- yhteisöllisyyden eri tasot huomioidaan: asunto → asuntoryhmä → koko rakennuksen yhteiset tilat
- etäteknologian käyttö / käyttömahdollisuus ja hyödyntäminen osana asiakasturvallisuutta
- käytävän mitoituksessa huomioitava sängyn liikuttelu

5.2 Muuntojoustavuus ja monikäyttöisyys

- muuntojoustavuus: rakennus tila- ja teknisiltä ratkaisuiltaan sellainen, että se on helposti muunneltavissa (asunto → välimuotoinen asunto → tehostetun palvelun -asunto)
- ikäihmisten tehostettu palveluasuminen: ensin jako kahteen 20+20 kokonaisuuteen, molemmissa 20 asukkaan kokonaisuudessa jako pienempiin ryhmäkoteihin mahdollista (esim. 10+10 tai 5+5+5+5)
 - henkilöstö jakautuu 20 asukkaan mukaan 14 hoitajaa/20 asukasta
- tilojen sovelluttava myös normaaliin asuinkäyttöön (jokaisessa asunnossa oma minikeittiövaraus)
- ryhmäkoteihin yhteisiä, viihtyisiä kokoontumistiloja, joissa mahdollisuus ruokailla pöydän ääressä mikäli ei jaksaa / pysty menemään isoon ruokasaliin
- ”aktiivisuusnurkkauksia” ryhmäkoteihin erilaisin teemoin

5.3 Tehokkuus

- tehokas tilankäyttö: ei hukkatiloja, liikennöintitarpeen minimointi toimintojen sijoittelulla



- esim. lääkehuoneiden sijoittelu
- käytävötilöjen laajeneminen oleskelutiloiksi, kodikkuus, valoisuus

5.4 Tilakohtaisia vaatimuksia

5.4.1 Aula

- pääsisäänkäynnin yhteyteen: ruokasali/kokoontumistila, minikirjasto, vaatetilaa, wc, kanttiini
- aulasta luontevat yhteydet muihin tiloihin

5.4.2 Keittiö

- jakelukeittiö
- keittiön sijainti: luonteva yhteys pääaulaan, jossa ruokailutila

5.4.3 Sauna

- 1. kerros: yksi sauna kuntosalin, suihkujen ja pukuhuoneiden yhteyteen
- 2. kerros: 1 sauna/ 20 asuntoa

6 Tavoitteet kehitysvammaisten asuinrakennuksille

6.1 Yleistavoite

- yksikerroksinen rakennus, 10 asuntoa, asunnon min. koko 30 m²
- selkeät, rauhalliset ja viihtyisät tilat, muunneltavuus ja kalustettavuus
- akustiikka tarkkaan mietitty, ei hälyisiä tiloja
- luonnon valo, hyvä valaistus, rauhallinen väryitys
- mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen
- yhteisöllisyyden eri tasot huomioidaan: asunto, solu, koko rakennuksen yhteiset tilat
- etäteknologian käyttö / käyttömahdollisuus ja hyödyntäminen osana asiakasturvallisuutta

6.2 Muuntojoustavuus ja monikäyttöisyys

- muuntojoustavuus: rakennus tila- ja teknisiltä ratkaisuiltaan sellainen, että se on helposti muunneltavissa
- joukossa myös erikokoisia asuntoja → jakaminen tai yhdistäminen
- asuntojen ryhmittelymahdollisuus: 5+5 → 2+3

6.3 Tehokkuus

- tehokas tilankäyttö: ei hukkatiloja, liikennöintitarpeen minimointi toimintojen sijoittelulla
- käytävötilöjen laajeneminen oleskelutiloiksi, kodikkuus, valoisuus

6.4 Yhteistilat

- aula: luontevat yhteydet muihin tiloihin
- 1 sauna